

De strømmende vande

Anmeldt af ph.d. Søren M. Kristiansen

Titlen på bogen 'De strømmende vande', og billedet af en klukkende bæk på forsiden vækker umiddelbart interesse for alle som arbejder med vandløb og åer. Er det en ny lærebog i hydrologi eller hydrometri på dansk? Nej, titlen viser sig at dække over en velskreven og flot illustreret bog, som primært behandler betingelserne for de planter, dyr og insekter, som findes i danske vandløb. Alt sammen set i forhold til, hvordan vi har ændret på vandløbene igennem de sidste 100 år.

Forfatterne er forskere og universitetsansatte med en ferskvandsøkologisk baggrund. Og det kan godt mærkes på vægningen af stoffet. De økologiske livsbetingelser i vandløbene er tydeligt prioriteret højere end de geologiske/geografiske aspekter. Derfor bruges de fleste kapitler til at gennemgå vandløbenes økologisk system og miljøtilstand. Men også de hydrologiske og vandkemiske aspekter er forklaret letforståeligt og samtidigt uddybende.

Som geolog er især kapitlerne om 'ådale og vandløb', 'vandløbet fra kilde til å' og 'strømning på alle skalaer' interessante. De kan nemlig bruges til at give et let overblik over den kemi, fysik og matematik, som foregår i vore danske vandløb. Men også de bevaringsmæssige aspekter i bogen giver et godt indblik i de komplekse vekselvirkninger, der foregår i åer og vandløb.

Der er dog enkelte ting, som undrer. For eksempel kunne det være rart med en kort introduktion af forfatterne og deres baggrund. Yderligere får man det indtryk, at isen kun har dækket Danmark én gang i sidste istid, og at isen heller ikke nåede udenfor Ussings Hovedopholdslinie - noget der stadig debateres. Men det er kun mindre skønhedspletter, for det egentlige formål med bogen, vandløbenes livsbetingelser, er meget grundigt dækket.

Bogen vil nok primært henvende sig til geologer, som til daglig arbejder med forvaltning eller regulering af danske vandløb. Især hvis man ønsker overblik over de komplicerede biologiske processer og re-

sultaterne af de plejeforanstaltninger, som vi i dag bruger for at genskabe og beskytte denne naturtype.

De strømmende vande, redigeret af professor Kai Sand-Jensen, KU og seniorforsker Nikolai Friberg, Danmarks Miljøundersøgelser, 165 sider. Kan købes hos Gads forlag, pris 165,- kr.

Mineralernes verden

Anmeldt af Steen Laursen, *GeologiskNyt*

Her er virkelig tale om en flot bog. De første 400 sider er fyldt med imponerende billeder af krystaller fra Geologisk Museums samling, resten er nyttige tabeller og registre. Krystallerne er i sig selv flotte, men fotografen, der også er bogens forfatter, har virkelig lavet et enestående arbejde med at fotografere dem. Og så er der gode, grafiske figurer, som viser principperne i krystallernes symmetri og princippet i deres opbygning.

Billederne er flotte, men som Ole Johnsen selv siger i sit forord, så viser de ikke krystallerne, som de typisk ser ud. Næsten alle stammer fra museets samling, og er derfor temmelig enestående. Hvad med en pseudomorf af kobber efter aragonit? Så selv om forlaget GAD selv kalder bogen en felthåndbog, så rækker den nok ikke længere end til museer, stennemesser og den private stensamling.

Teksten er også imponerende. Ole Johnsen har skrevet utrolig mange gode oplysninger ind i teksten. Han går i dybden med en række geologiske emner, krystallernes symmetri, kemi og fysik. Jeg har lært meget om krystaller ved at læse denne bog, for den er skrevet på et niveau og med fagord, som kræver en solid interesse og nogen indsigt i krystallernes verden.

Godt nok er der en ordliste bag i bogen, men der er grænser for, hvor mange fagord man kan putte ind i et hovedet i løbet af en A5-side. Og den er ikke komplet. "Afsondret" som beskrivelse for spaltelighed står ikke i ordlisten - eller i mit hoved. Og "metamikt" er heller ikke med, selv om kun specialiserede geologer kender det ord.

Men for os stennørder er bogen en guldgrube. Her ser man flotte og usædvanlige eksempler på krystaller og får en grundig beskrivelse af mineralerne bag. Jeg fik med nød og næppe lov til at anmelde bogen, i skarp konkurrence med en anden redaktør

her fra bladet, og nu står den øverst på min ønskeseddel til min fødselsdag.

Mineralernes verden, af Ole Johnsen, 439 sider. Kan købes hos Gads forlag, pris 349,- kr.